

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.:	9/2011
Klager:	[REDACTED]
Klagers prosessfullmektig:	Advokat Jon Olav Holvik
Klagen gjelder:	Utmåling av kompensasjon og dekning av utgifter til juridisk bistand etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning
Beslutningsdato:	15. desember 2011
I behandlingen har deltatt:	Anne Stine Eger Mollestad Eva Klepsland Drageset Odd Helge Olsen Trond Jørgensen
Konklusjon:	Klagen tas til følge - skadelidte har rett på maksimal kompensasjon samt full dekning av utgifter til juridisk bistand

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompenasjonsforskriften) Om saksgangen og partenes anførsler vises det til saksfremstilling utarbeidet i anledning klagesaken.

Klagenemnden har i etterkant av utarbeidelse av saksfremstillingen, men forut for møtet, mottatt merknader til saksfremstillingen fra advokat Holvik. Skadelidte deltok sammen med sin advokat på nemndas vedtaksmøte og redegjorde her for sitt forhold før, under og etter FN-tjenesten.

Skadelidte tjenestegjorde i Libanon i en periode på ca. 6 måneder i [redacted] Den 11. januar 2010 mottok Statens pensjonskasse (SPK) krav om billighetserstatning iht. forskrift av 2. desember 2004 nr. 1563 og krav etter kompensasjonsforskriften. Det ble først innvilget billighetserstatning stor kr. 289.519. I forhold til krav om kompensasjon er det ikke utarbeidet spesialisterklæring i samsvar med særskilt mandat utarbeidet av Forsvarsdepartementet, men det fremgår tydelig av sakens dokumentasjon at skadelidte er påført Posttraumatisk stressyndrom (PTSD) som følge av FN-tjenesten i [redacted] Videre er det på det rene at skadelidte er 100 % varig ervervsmessig ufør.

I følge foreliggende erklæringer har også skadelidte en ADHD-lidelse. I de foreliggende medisinske dokumenter er skadelidtes totale medisinske invaliditet 32 %, hvorav ADHD-lidelsen utgjør 7 %, mens PTSD utgjør det resterende.

Skadelidte er innvilget 100 % uførepensjon med yrkesskadefordeler, basert på at mer enn 70 % av uførheten skyldes yrkesskaden. SPK har truffet vedtak basert på en ervervsuførhet på 100 %, hvorav 80 % anses skaderelatert og det er utbetalt kompensasjon i samsvar med dette. Vedtaket er påklaget idet det anføres at skadelidtes totale ervervsuførhet på 100 % er skaderelatert. Det anføres at han hadde en særlig sårbarhet som har medført at konsekvensene for ham har blitt mer alvorlige enn for de fleste andre. Det er likevel FN-tjenesten som har påført ham ervervsuførheten, og tenker man den borte, ville han ha vært i fullt arbeid. Det er FN-tjenesten som er den vesentlige del av årsaksbildet, som det må knyttes ansvar til. Det påhviler skadevolder å sannsynliggjøre at skadelidte uansett vil ha falt ut helt eller delvis. Skadevolder har ikke oppfylt bevisbyrden.

2. Nemndens vurdering

Skadelidte har en varig psykisk belastningsskade som følge av internasjonal tjenestegjøring, og er pr i dag 100 % varig ervervsmessig ufør. Det sentrale spørsmål er om hele uførheten kan føres tilbake til tjenestegjøringen, eller om skadelidte ville ha vært helt eller delvis ufør også om tjenesten tenkes borte.

Erstatningsretten bygger i motsetning til trygderetten, på betingelseslæren. Trygdens vedtak om 100 % uførepensjon er truffet med basis i hovedårsakslæren, hvor skadelidtes PTSD-lidelse anses som hovedårsak til hans uførhet i dag. Etter betingelseslæren vil den psykiske belastningsskaden være årsak til hele skadelidtes ervervsuførhet, dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. Det er skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes bort. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden

inntre, jf. eksempelvis Rt. 1992 s. 64. Kravene til bevisene for å konstatere årsakssammenheng er dog lempeligere under kompensasjonsordningen enn det som følger av alminnelig erstatningsrett, jf. Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22.11.2010, hvor det heter *"Da de fleste kravene under kompensasjonsordningen ligger langt tilbake i tid, skal beviskravet praktiseres lempeligere enn etter et krav under det alminnelige erstatningsmessige grunnlag."*

Det leder ikke til noen begrensning i erstatningsansvaret om skadelidte var særlig sårbar, slik at konsekvensen av den psykiske belastningen derfor er mer omfattende for skadelidte, enn for de fleste andre. Skadevolder må ta skadelidte som han er. Skadevolder må altså yte full erstatning, der skaden er utløst av ansvarshendelsen, også der skaden blir mer omfattende enn for en normalt motstandsdyktig person. Dersom sårbarheten har realisert seg i en medisinsk invaliditet som forelå forut for den skadevoldende begivenhet, skal den dog hensyntas.

I følge erklæring fra dr Leif Roar Falkum har skadelidte i tillegg til PTSD-lidelsen en ADHD-lidelse som ikke har sammenheng med tjenesten. Spørsmålet er om denne lidelsen ville ha begrenset skadelidtes ervervsførhet helt eller delvis, dersom FN-tjenesten tenkes borte. SPK har lagt til grunn at 80 % av skadelidtes ervervsuførhet er skadebetinget, mens de resterende 20 % ville ha vært til stede også om FN-tjenesten tenkes borte. Bevisbyrden for at skadelidte ville ha falt ut delvis også om FN-tjenesten tenkes borte, påhviler SPK. Det er på det rene at skadelidte forut for tjenesten hadde fungert i yrkeslivet med ADHD-lidelsen, og det var tross noen utslag av belastninger og behandling som skadelidte har forklart blant annet skyldtes kjærlighetssorg, ikke vært noen forhold som tilsa at han ikke var fullt ervervsfør. Han ble også gjennom opptaket til tjenesten ansett som stridsdyktig A.

Nemnden finner det etter dette ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at skadelidte ville ha falt ut delvis uansett. Det vises i den sammenheng også til Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 27. november 2010, hvor det fremgår det at kravet til bevis for årsakssammenheng skal praktiseres lempeligere enn det som gjelder etter alminnelig erstatningsrett. Slik Nemnden ser det, har SPK lagt en for streng vurdering til grunn her.

Nemnden har etter dette kommet til at FN-tjenesten har vært nødvendig og tilstrekkelig årsak for hele uførheten. Konsekvensen av det er at skadelidte har krav på full kompensasjon etter forskriftens § 4. Det er allerede utbetalt kompensasjon for en varig ervervsmessig uførhet tilsvarende 80 %. Kompensasjon til utbetaling utgjør dermed 20 % av maksimal erstatning, og skal beregnes med grunnlag i någjeldende grunnbeløp. Dette utgjør kr. 554.512. Advokat Holvik har fremsatt krav om renter på beløpet, beregnet fra SPKs vedtak og frem til betaling skjer. Siden kompensasjonsbeløpet beregnes med grunnlag i någjeldende grunnbeløp, tilkjennes ikke renter på kravet.

Salærklagen:

Klagen retter seg også mot at SPK kun har utbetalt kr. 35.000 av advokat Holviks salær på kr. 52.187,50 inkl.mva. Spørsmålet om de gjenstående utgiftene på kr. 17.187,50 skal dekkes beror på en vurdering av hva som er rimelig og nødvendig i anledning saken. Etter § 10 i kompensasjonsforskriften fremgår det at *"Rimelige og nødvendige utgifter til utarbeidelse av spesialisterklæring og utgifter til juridisk bistand i anledning saken dekkes i den utstrekning skadelidte kan dokumentere psykisk belastningsskade og tjeneste i internasjonal operasjon."*

Klagenemnden vil på generelt grunnlag bemerke at vurderingen må gjøres konkret på grunnlag av saksgangen. Herunder må det vurderes konkret hva som er rimelig og nødvendig i forhold til diskusjon rundt valg av spesialist, korrespondanse med klient og gjennomgang av

saksdokumenter mv. Dette vil variere fra sak til sak og en kan derfor ikke generalisere vurderingen i form av stykkprisordninger eller lignende standarder basert på tidligere saker.

Det foreligger i denne saken tre spesialisterklæringer og advokat Holvik opplyser i tillegg å ha møtt utfordringer i dialogen opp mot NAV i forbindelse med saksopplysningen, herunder spesielt arbeidet med innhenting av opplysninger fra NAV Utland, som SPK delvis overlot til ham å forestå. Etter en konkret vurdering finner Nemnden at en tidsbruk på 23,5 timer i denne saken ikke overstiger det som har vært rimelig og nødvendig. Kravet skal dermed dekkes fullt ut.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand samt utgifter i forbindelse med fremmøte for nemnda på totalt kr. stort kr. 28.855 inkl.mva. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 11, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Nemnden bemerker at det ikke skulle ha vært beregnet mva. på den del av kravet som relaterer seg til reisekostnader. Av prosessøkonomiske grunner finner nemnden likevel i dette tilfellet å kunne akseptere fakturaen slik den er fremlagt.

3. Konklusjon

Klagen tas til følge idet skadelidte har krav på maksimal ytelse etter den særskilte kompensasjonsordningen. SPK skal utbetale ytterligere kr. 554.512 til skadelidte.

Utgifter til juridisk bistand i anledning saken dekkes med ytterligere kr. 17.187,50 inkl. mva. i anledning saken og utgifter til juridisk bistand i anledning klagebehandlingen dekkes med kr. 28.855 inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 12. januar 2012

Anne Stine Eger Møllestad
Klagenemndens leder